

VYSOČINA

Uraňáci zažívali krušné chvíle, ale také plno legrace

Přesně před čtyřmi lety skončil poslední hlubinný uranový důl ve střední Evropě Rožná 1 u Dolní Rožinky.

HELENA ZELENÁ KRÍŽOVÁ

Dolní Rožinka – Těžba v dole Rožná 1 u Dolní Rožinky na Žďársku byla zahájena v roce 1957. Po šedesáti letech, konkrétně 27. dubna 2017, byl na povrch vyvezen poslední vozík vytěžený uranové rudy. Tímto symbolickým aktem definitivně skončila těžba v posledním hlubinném uranovém dole ve střední Evropě. „Je mi z toho smutno. Já jsem dořadil už v roce 1983, a pak jsem ještě delší dobu pracoval na povrchu. Nakonec jsem odešel do důchodu, ale na šachtu mě to pořád táhlo. Občas jsem se tam stavil za kamarády. Je škoda, že to skončilo,“ posteskl si tehdy bývalý horník František Jambor.

Šachta dala práci tisícům horníků. Nedaleké Nové Město na Moravě i Bystřice nad Pernštejnem se začaly zalidňovat. Uraňáci, jak se horníkům pracujícím v uranových dolech říkalo, potřebovali bydlet, proto se naplno rozjela bytová výstavba. Práce v dolech znamenala peníze, to byl důvod, proč se na Bystřicko a Novoměstsko stěhovali lidé z blízka i z daleka. „Uraňáci měli vždycky peněz dost. Dokázali je nejen vydělat, ale také rychle utratit. Tradovalo se, že si po výplatě z Brna objednávali dva taxíky. Do jednoho si dali klobouk a v druhém jeli sami,“ usmála se Marie Šedá z Nového Města na Moravě.

Práce v dolech byla tvrdá dřina. „Na šachtě jsem začal dělat v osmdesátém sedmém jako naražec u těžby. V osmdesátém devátém jsem přešel do Ostravy do uhelných dolů a v devadesátém druhém jsem se zase vrátil na

uran. Dělal jsem nejprve na dobovyce a pak komínkáře,“ zavzpomínal jeden z někdejších horníků Ladislav Růžička (na snímku vlevo nahore). Tím, že si vyzkoušel práci v uhelných i uranových dolech, měl možnost srovnání. „Na uhlí je velké teplo a vlhko. A tolik prachu, že jsme kolikrát neviděli ani na dva metry. Hodně to tam taky padá. Na uranu je pro změnu zima a hodně vody. V jámě byly kolikrát ledové krápníky. Uranové doly byly navíc nebezpečné radioaktivním zářením,“ vysvětlil Růžička.

ŠEL TAM NA VELKÝ PÁTEK, UŽ SE NEVRÁTIL Ani v uranových dolech nebyla nouze o nebezpečné situace. Úrazů bylo bezpočet a některé končily dokonce smrtí horníků. „Jeden z mých kamarádů tam zůstal. Stalo se to na Velký pátek. Všichni mu říkali, ať tam už nechodí, ale on že se tam půjde aspoň

podívat. Najednou to zadunělo a z vyraženého komína se vyvalil dým. Utrhl se tam velký kus horniny, všechno to padlo na něj. Zůstal tam po něm v nadloží jen vak na svačinu a kabát. Záchranáři ho našli až v neděli. Byl to dobrý kluk, škoda ho,“ připomenul jednu z nepříjemných chvil Ladislav Růžička.

Uraňáci ale zažívali i mnoho veselého. Po práci pro ně začínala zábava. Většinou se odehrávala v restauračním zařízení v Dolní Rožince, kterému se přezdívalo Mexiko. Bývalo tam prý totiž veselo jako v Mexiku. „Pamatuji si, jak sochu svatého, která stojí na ostrůvku uprostřed místního rybníka, přestrojili uraňáci za horníka. Nejprve se řádně v Mexiku posilnili alkoholem, pak přeplavali na ostrůvek a nasadili soše na hlavu hornickou helmu. Přidali k ní lampu a byl z něj uraňák,“ neubránil se při vzpomínce úsměvu Růžička.

Krátce z Vysočiny

Položí nový plynovod

Třebíč – Celkem v osmi etapách položí dělníci nový plynovod v částech Riegrovy a Sušilovy ulice v Třebíči. Už včera začala první etapa prací v Sušilově ulici frézováním povrchu silnice, za provozu. „Od 1. května pak nastane druhá etapa prací, při které bude uzavřena část Sušilovy ulice od křižovatky s ulicí Sv. Čecha, včetně křižovatky s ulicí Dobrovského,“ nastínila další práce mluvčí trebičské radnice Irini Martakidiová s tím, že následovat bude frézování povrchu v ulici Riegrova. Některé práce dopravu omezí ztelněji. Kompletně by výměna měla být hotová v září letošního roku. (iri) [Více na www.trebitskydenik.cz](http://www.trebitskydenik.cz)

Krátce z černé kroniky

Matka neplatí výživné

Jihlava – Přes dvacet tisíc už dluží žena z Brněnska, která neplatí výživné na svoji patnáctiletou dceru z Jihlavy. Čtyřicetiletá žena přestala platit loni v létě a tak jí policejní inspektor sdělil podezření ze spáchání přečinu zanedbání povinné výživy. „Měsíčně má platit necelé tři tisíce korun a celkově tak dluží přes dvacet tisíc korun,“ informovala policejní mluvčí Jana Kroutilová. Případ budou policisté řešit ve zkráceném přípravném řízení. (sin)

V lese byl zakopaný granát

Krátká Ves – Nález munice v poslední dubnovou sobotu zaměstnával policisty na Brodsku. Do lesa u Krátké Vsi vyrazili kolem jedenácté hodiny dopoledne. Po zajištění místa nálezů byl potřeba zásah odborníka. „Pyrotechnik předem identifikoval jako sovětský dělostřelecký granát 76 mm OF 350, který byl bez zapalovače,“ popsala policejní mluvčí Stanislava Rázlová. Pyrotechnik nalezenou munici zajistil a převzl k následné likvidaci. (sin)

Redaktorka Deníku Jana Kodysová doporučuje

Zakřičí Swing Heil! Proti nacismu

ČTVRTEK 29. DUBNA OD 19.00

Slovenské Divadlo Pötoň s Horáckým divadlem Jihlava připravilo další online premiéru koprodukčního divadelního projektu

Swing Heil! Hra se zabývá vyznavači jazzu a swingu, kteří stáli v období druhé světové války proti totalitnímu nacistickému režimu. Odkaz na vstupenky je na www.hdj.cz.

Čtenář reportér

UKLÍZELI

PLNILI PYTLÉ. Letos poprvé se akce Čistá Vysočina zúčastnila i Vysoká škola polytechnická Jihlava, jejíž zaměstnanci se ve čtvrtek 22. dubna zapojili do úklidu v okolí budovy školy. Přestože dopoledne si počasí ještě pohrávalo v aprílovém duchu, odpoledne se umoudřilo a po mírném oteplení se vytvořily ideální podmínky pro sběr odpadků. Za pomoci zaměstnanců školy, zejména pak akademických pracovníků Katedry sociální práce v čele s vedoucí katedry, doktorkou Markétou Dubnovou, se tak podařilo vyčistit od odpadků velkou část ulic Fritzoa a Tyršova i parkoviště školy a park za odborem dopravy Magistrátu města Jihlavy. Text: Vendula Marešová, Vysoká škola polytechnická Jihlava

[Více na www.jihlavsky.denik.cz](http://www.jihlavsky.denik.cz)

Je Miloš Zeman takovým vzorem, že by školy měly jeho portrét vystavovat ve třídách?

Ivana Málková

ředitelka ZŠ Jungmannova, Jihlava

Myslím si, že by děti měly vědět, kdo je prezidentem. Jeden portrét Miloše Zemana ve škole máme ve sborovně. Při výuce lze tento portrét využít jako názornou pomůcku. Ve třídách portréty prezidenta nemáme. Děti jsou vnímavé, hlavně ty starší, už si samy dokáží vytvořit názor, kdo by mohl být jejich vzorem. Že by to byl Miloš Zeman? Tak to si opravdu nejsem jistá. (sin)

Luděk Charouzek

ředitel ZŠ Na Pražské, Pelhřimov

Podle mě ne. Nelíbí se mi některé jeho vulgarismy, které používá v médiích. Myslím si, že prezident by se měl chovat a vystupovat jinak. Tento stát v této době nutně potřebuje osobnost, která bude mít lepší morální kredit a víc slušnosti. (dek)

Vladimír Stýblo

ředitel ZŠ Skuhrov

Rozhodně ne. Ve třídě nám už několik let visí jen portréty Tomáše Garrigua Masaryka, Václava Havla a Jana Ámose Komenského. Komenský jakožto učitel národu nepotřebuje dalšího vysvětlování a Masaryk s Havlem jsou první demokraticky zvolení prezidenti České, respektive Československé republiky. Ti oba na rozdíl od svých nástupců zaslouhují úctu a jsou vzorem pro mládež. (ku)

Iveta Neradová

ředitelka ZŠ Senožaty

My máme fotku pana prezidenta na chodbě. Ne protože je to pan prezident a taky proto, že by děti měly vědět, kdo to je a jak vypadá. Není nutné, aby byl vystavený ve třídách. V tom směru, kdy se nechová tak, jak by se prezident chovat měl, vzorem pro děti není. (dek)